

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-34-42, факс: 255-33-13, e-mail: comeuroint@v.rada.gov.ua

---

ВИСНОВОК

щодо проекту Закону України

«Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках»

(р.№ 5322 від 01.04.2021, н.д. Герус А.М. та інші)¹

1. Загальна характеристика законопроекту.

Згідно з Пояснювальною запискою до законопроекту його метою є імплементація в українське законодавство адаптованої версії Регламенту 1227/2011 від 25 жовтня 2011 року. З цією метою пропонується конкретизувати аспекти регуляторної політики, захисту прав споживачів, встановити на законодавчому рівні правила, що забезпечать прозорість та цілісність оптових енергетичних ринків: ринків електричної енергії та природного газу.

Проект Закону спрямований на попередження зловживання з боку учасників на оптових енергетичних ринках та встановлення відповідальності для учасників за маніпулювання на енергетичних ринках, а також за торгівлю на основі інсайдерської інформації.

2. Належність проекту до пріоритетних сфер адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу.

Проект закону за предметом правового регулювання належить до сфери **енергетика**, яка відповідно до Закону України «Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 року № 1629-IV належить до пріоритетних сфер, в яких здійснюється адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу.

Правовідносини, що належать до сфери правового регулювання проекту Закону, регулюються:

---

¹ Комітет розглянув проект Закону на своєму засіданні 1 грудня 2021 року (протокол № 90) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

- 1) Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію);
- 2) Адаптованою редакцією Регламенту 1227/2011 Європейського Парламенту та Ради про доброчесність та прозорість на оптовому енергетичному ринку від 25 жовтня 2011 року (далі - "адаптована редакція Регламенту 1227/2011").
- 3) Договором про заснування Енергетичного Співтовариства.

3. Відповідність законопроекту праву ЄС, Угоді про асоціацію.

1) Відповідно до пояснювальної записки до законопроекту, метою його прийняття є імплементація адаптованої редакції Регламенту 1227/2011 Європейського Парламенту та Ради від 25 жовтня 2011 року щодо доброчесності та прозорості оптового енергетичного ринку від 25 жовтня 2011 року в українське законодавство відповідно до Рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства від 29 листопада 2018 року, яка прийнята відповідно до статті 24 Договору про заснування Енергетичного Співтовариства. Тому законопроектом пропонується конкретизувати аспекти регуляторної політики, захисту прав споживачів, встановити на законодавчому рівні правила, що забезпечать прозорість та цілісність оптових енергетичних ринків (ринків електричної енергії та природного газу).

Законопроект спрямований на попередження зловживань з боку учасників на оптових енергетичних ринках та встановлення відповідальності для учасників за маніпулювання на енергетичних ринках, а також за торгівлю на основі інсайдерської інформації.

Відповідно до Рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства D/2018/10/MC-EnC Україна зобов'язана транспонувати (перенести правові норми) у своє законодавство Регламент 1227/2011 до 29 листопада 2019 року та імплементувати цей Регламент до 29 травня 2020 року.

Згідно з Додатком XXVII-B до Рішення 1/2019 Ради асоціації між Україною та ЄС від 8/07/2019 року Україна взяла на себе зобов'язання імплементувати Регламент 1227/2011 в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства. Погоджені у Договорі про заснування Енергетичного Співтовариства строки застосовуються до цього додатку.

Планом заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. №1106 (остаточна редакція 18.09.2020) передбачено імплементацію Регламенту 1227/2011 з відповідними строками виконання, по яким терміни вже пройшли.

Положення щодо «професійної таємниці» та пов'язані з нею обов'язкові правила, визначені статтею 17 адаптованої редакції Регламенту 1227/2011 не пропонуються для імплементації в законопроекті. Однак, якщо законопроект не буде доповнений положеннями щодо професійної таємниці, це може спричинити серйозні прогалини щодо практичного впровадження заходів, спрямованих на покращення цілісності та

прозорості оптових енергетичних ринків. Тому рекомендується доповнити Закон України «Про ринок природного газу» та Закон України «Про ринок електричної енергії» додатковими статтями щодо професійної таємниці відповідно до статті 17 адаптованої редакції Регламенту 1227/2011.

Запропонована зміна до частини 1 статті 19 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» пропонує виключення права НКРЕКП здійснювати державний контроль за дотриманням суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг законодавства у відповідних сферах та ліцензійних умов щодо зловживань на оптовому енергетичному ринку. Водночас, це не узгоджується зі статтею 13 адаптованої редакції Регламенту 1227/2011, яка передбачає, що національний регулятор має право «вимагати припинення будь-якої практики, яка суперечить цьому Регламенту або ухваленим на його основі делегованим чи імплементаційним актам». Регламент містить положення щодо попередження зловживань на оптовому енергетичному ринку.

Ці ж положення законопроекту щодо обмеження права НКРЕКП здійснювати державний контроль за дотриманням суб'єктами господарювання щодо зловживань на оптовому енергетичному ринку не узгоджується з доповненою законопроектом статтею 20-2 до Закону України «Про Національну комісію, що здійснює регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», яка передбачає надання права НКРЕКП проводити розслідування зловживань на оптовому енергетичному ринку. Тому законопроект потребує доопрацювання з метою його приведення у відповідність до статті 282 Угоди про асоціацію, згідно з якою правові норми мають бути достатньо чіткими та вільними від суперечностей.

Запропоновані законопроектом положення, відповідно до яких особам, які володіють інсайдерською інформацією забороняються певні дії, не містить важливих положень частини 1 статті 3 адаптованої редакції Регламенту 1227/2011, який встановлює, що особам, які володіють інсайдерською інформацією щодо оптових енергетичних продуктів, заборонено «схиляти іншу особу, на основі інсайдерської інформації, до придбання чи продажу оптових енергетичних продуктів, яких стосується така інформація».

В законопроекті також не враховано положення частини 3 статті 4 адаптованої редакції Регламенту 1227/2011: «У разі розкриття самим учасником ринку або особою, що працює на нього чи діє від його імені, інсайдерської інформації щодо оптових енергетичних продуктів у ході виконання їхніх службових, професійних чи робочих обов'язків, як передбачено пунктом (b) статті 3(1), такий учасник ринку або особа повинні забезпечити одночасне, повне та ефективне публічне розкриття відповідної інформації. У разі ненавмисного розкриття інформації учасник ринку зобов'язаний забезпечити повне та ефективне публічне розкриття такої інформації в найкоротший можливий строк після ненавмисного розкриття. Положення цього параграфа не застосовуються, якщо на особу, яка отримує інформацію, покладений обов'язок зі збереження конфіденційності, незалежно від того, звідки походить такий обов'язок — із закону, нормативно-правового акта, статуту чи договору».

Разом з тим законопроект містить широкий перелік категорій інформації, яка відноситься до інсайдерської та дає можливість НКРЕКП його безконтрольно розширювати, що суперечить вимогам Регламенту 1227/2011.

Зауважимо, оскільки законопроект спрямований на імплементацію положень актів ЄС у національне законодавство, то доопрацювання його положень доцільно здійснювати у відповідності до виключно офіційно перекладених на державну мову таких актів, що унеможливило б довільний переклад та, як наслідок, спотворення суті їх положень.

Слід також зазначити, що законопроект передбачає імплементацію в українське законодавство статті 8 Регламенту 1227/2011 щодо надання учасниками значного додаткового переліку інформації на адресу НКРЕКП. Разом з тим, відповідно до Рішення Енергетичного Співтовариства D/2018/10/MG-EnC від 29.11.2018, стаття 8 Регламенту 1227/2011 та Регламент 1348/2014, який спрямований на імплементацію цієї статті не повинні імплементуватись державами-партнерами Енергетичного Співтовариства (Албанія, Боснія і Герцеговина, Косово, Північна Македонія, Грузія, Молдова, Чорногорія, Сербія та Україна), оскільки для них діє адаптована редакція Регламенту 1227/2011.

Наразі стаття 8 Регламенту 1227/2011 не є обов'язковою для України і не входить в її адаптовану редакцію. Окрім того, ця стаття не застосовується у багатьох країнах, так як потребує значних грошових ресурсів для створення та підтримки програмного забезпечення, яке дублюватиме функціональність європейської платформи ACER (Агентства ЄС співробітництва регуляторів сфери енергетики). Тому за умови її імплементації необхідно провести додаткові фінансові розрахунки бюджетних витрат.

Окремо слід звернути увагу на те, що на розгляді Верховної Ради України знаходиться законопроект р.№4503-д від 08.06.2021, який розроблено з метою вирішення аналогічних питань щодо імплементації в українське законодавство положень адаптованої редакції Регламенту 1227/2011 та який розроблено з урахуванням зауважень Секретаріату Енергетичного Співтовариства, які надавались щодо законопроекту р.№4503 від 16.12.2020. Також слід зазначити, що законопроект р.№4503-д від 08.06.2021 вже був розглянутий головним Комітетом (Комітетом з питань економічного розвитку) та його рекомендовано до розгляду Верховній Раді України та прийняття за основу в першому читанні.

Враховуючи Меморандум про економічну та фінансову політику, укладеному з Міжнародним валютним фондом від 08.11.2021 Україна взяла на себе зобов'язання прискорити роботу над впровадженням цього регламенту.

Крім того, відповідно до статті 22 Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом: «Сторони співробітничать у боротьбі з кримінальною та незаконною організованою чи іншою діяльністю, а також з метою її попередження, у тому числі стосовно економічних злочинів». На виконання зазначеної статті 22 Угоди про асоціацію та задля наближення українського законодавства до права ЄС Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів» №738-IX від 19.06.2020р., яким впроваджено кримінальну відповідальність за маніпулювання на енергетичних ринках, яке призводить до отримання прибутку у значних розмірах або уникнення збитків у значних розмірах, або якщо такі маніпуляції завдають значної шкоди охоронюваним законом правам, свободам та інтересам громадян або державним чи громадським інтересам, або інтересам юридичних осіб.

На додаток, відсутність імплементації в українське законодавство адаптованої редакції Регламенту 1227/2011 унеможлиблює практичне застосування статті 222 Кримінального кодексу України, оскільки для застосування цієї статті необхідна чітка кваліфікація дій, які мають ознаки маніпуляції, а також визначення механізмів запобігання вчиненню таких дій, що передбачено в Регламенті 1227/2011.

2) Окремо треба зазначити, що відповідно до п.5 Додатку XXVII-A Угоди про асоціацію «Україна проводить консультації з Європейською Комісією щодо сумісності з положеннями *acquis* ЄС будь-якої законодавчої пропозиції у сферах, що мають бути наближені до законодавчих актів ЄС, перелічених у додатку XXVII-B, до набрання чинності такої пропозиції. Обов'язок проводити консультації стосується пропозицій про внесення змін до вже наближеного національного законодавчого акту, незалежно від юридичної форми такої пропозиції».

Враховуючи те, що в Закон України «Про ринок електричної енергії» та Закон України «Про ринок природного газу» було раніше внесено зміни у відповідності до права ЄС, тому їх можна вважати такими, що «вже наближені до законодавчих актів ЄС», а отже п.5 Додатку XXVII-A Угоди про асоціацію застосовується до цього законопроекту. Тому, Уряд України зобов'язаний провести консультації з Європейською Комісією по законопроекту, який вносить зміни до Закон України «Про ринок електричної енергії» та Закон України «Про ринок природного газу» з метою оцінки «сумісності законопроекту з відповідними положеннями *acquis* ЄС».

У випадку проведення Урядом України консультацій з Європейською Комісією по законопроекту відповідно до п. 6 та 7 Додатку XXVII-A Угоди про асоціацію застосовуються наступні дії: «Україна утримується від введення в дію актів, поданих на проведення консультацій, зазначених у пункті 5 та 6, до того, як Європейська Комісія завершить оцінювання сумісності законопроекту з відповідними положеннями *acquis* ЄС та у випадку, якщо Європейська Комісія дійшла висновку, що законопроект є несумісним із зазначеними положеннями *acquis* ЄС».

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до ЄС.

Законопроект щодо проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання зловживанням на оптових енергетичних ринках» (р.№ 5322 від 01.04.2021, н.д. Герус А.М. та інші) **відповідає цілям Угоди про асоціацію**, але **потребує доопрацювання** з метою більш повного врахування положень адаптованої редакції Регламенту 1227/2011 Європейського Парламенту та Ради про доброчесність та прозорість на оптовому енергетичному ринку від 25 жовтня 2011 року, висловлених зауважень та рекомендацій Енергетичного Співтовариства.

У той же час, відповідно до пункту 5 Додатку XXVII-A Угоди про асоціацію Україна зобов'язана провести консультації з Європейською Комісією з метою оцінки сумісності законопроекту з відповідними положеннями права ЄС.

Враховуючи вищезазначене, **необхідно відтермінувати розгляд** законопроекту ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
ІМАННЯ ВІДПОВІДНОГО ВИСНОВКУ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОМІСІЇ.
Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000EED52E007FC38E00
Дійсний до: 20.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-20/10-2021/375479 від 02.12.2021

732476